

Ἡ ἴδια φράση «Ὡ πρωτοπορία, πόσα ἐγκλήματα» κτλ. ἀνέβηκε αὐτόματα στὰ χεῖλη μου, κι αὐτὴ τὴ φορὰ πὶο δικαιολογημένα, ὅταν ἔφυγα κι ἀπὸ τὴν παράσταση τοῦ «Θεάτρου Τσέπης», ὅπου ἡ Κα Ριάλδη παρουσίασε τὸ δευτέρό της πρόγραμμα, ποὺ τὸ ἀπαρτίσανε τέσσερα μονόπρακτα Ἑλλήνων συγγραφέων. Καὶ τώρα, δὲ μὲ διασκέδαζε τουλάχιστον, ἔστω καὶ πικρά, κάποια διάθεση καγχασμοῦ. Ἐνιωθα μόνο θλίψη. Γιατὶ, ὅπως καὶ στὴν παράσταση τῆς «12ης Αὐλαίας», εἶχα διαπιστώσει μιὰ ἀνησυχαστικὴ στάθμευση, γιὰ νὰ μὴν πῶ ὀπισθοχώρηση. Ὁ κ. Β. Ζιώγας μὲ τὸ «Προξενιὸ τῆς Ἀντιγόνης» καὶ ὁ κ. Μ. Κρίσπης μὲ τὰ «Καπέλα» εἶχαν φανερώσει πρὶν ἀπὸ δυὸ χρόνια πολὺ ἀξιοπρόσεκτες δυνατότητες. Τὰ μονόπρακτά τους «Ἐστιατόριον Χουμανίσμους» καὶ «Ὁ μισὸς βα-

σιλιάς» ὕστεροῦν αἰσθητὰ ἀπὸ τὰ πρῶτα τους μονόπρακτα. Πῶς ἀλλιῶς; Ὅπως κι ὁ κ. Χρ. Σαμουηλίδης («Ὁ ἄδειος κύκλος»), ἐπιμένουν νὰ μιμοῦνται δουλικά τὸν πρῶτο Ἰονέσκο, τὴν ὥρα ποὺ ὁ ἴδιος ὁ Ἰονέσκο κάνει μιὰ ἀποφασιστικὴ στρόφη, γιὰτὶ συνειδητοποίησε ὅτι ἡ ἐξάρθρωση τῆς μορφῆς—ἡ ὁποία ἄλλωστε σ' αὐτὸν δὲν ἦταν ποτὲ αὐτοτελὴς καὶ κενὴ ἀπὸ περιεχόμενο—ἀπέδωσε ὅ,τι ἦταν δυνατὸ νὰ ἀποδώσει κι ἔφτασε σὲ ἀδιέξοδο. Ὁ πρωτοποριακὸς χαρακτήρας τῶν μονόπρακτων τῶν κ.κ. Σαμουηλίδη, Ζιώγα καὶ Κρίσπη εἶναι πιά πολὺ καθυστερημένος. Ὅπως ὅλοι οἱ ἀργοπορημένοι οὔραγοι καὶ μιμηταί, οἱ κ.κ. Σαμουηλίδης, Ζιώγας καὶ Κρίσπης δὲν προσφέρουν τίποτα ποὺ νὰ μπορέσει νὰ προκαλέσει τὸ ἐνδιαφέρον ἡ, τουλάχιστον, νὰ κεντρίσει τὴν περιέργεια, κανένα δημιουργικὸ οἶστρο. Ἴσως φευγαλέα, σὲ ὀρισμένες σκηνές, νὰ ὑποπτεύεται ἀμυδρὰ ὁ θεατὴς ὅτι πίσω ἀπὸ τὴ σύγχυση καὶ τὶς παραδόχτητες ὑπολανθάνει κάποιο νόημα, κάποιο μήνυμα, ἀλλ' ἡ πρόθεση ἐξάρθρωσης τῆς μορφῆς κυριαρχεῖ τόσο δεσποτικά, ὥστε αὐτὴ γαντζώνει καὶ συγκεντρώνει τὴν προσοχή, ἡ ὁποία ἔτσι σταματᾷ στὴν ἐπιφάνεια.

Τὸ μονόπρακτο τοῦ κ. Ν. Μάτσα «Τρίτος διάδρομος ἀριστερά» δὲν ἐπιδιώκει, ὅπως τ' ἄλλα, νὰ εἶναι, μέσον τοῦ παραλογισμοῦ καὶ τοῦ ἐρμητισμοῦ, ἐντυπωσιακὸ καὶ δῆθεν πρωτοποριακὸ. Εἶναι ἓνα μονόπρακτο πολὺ συντηρητικότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα, ἓνα μονόπρακτο συμβολικὸ, ποὺ ζητεῖ νὰ ὑποβάλλει τὴ φρικίαση τοῦ θανάτου. Συγγενεύει στενὰ μ' ἓνα ἄλλο μονόπρακτο τοῦ κ. Ν. Μάτσα: «Αἰθουσα ἀναμονῆς» (δὲ θυμᾶμαι καλὰ τὸν τίτλο, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶναι αὐτός), τὸ ὁποῖο εἶναι πολὺ ἀρτιότερο ἀπὸ τὸν «Τρίτο διάδρομο ἀριστερά». Στὸν «Τρίτο διάδρομο ἀριστερά», πιθανὸν γιὰτὶ δὲν ἀκούονται στὸ θέμα βαθιὲς νότες, γίνεται αἰσθητὴ ἡ ἐκζήτηση, ἡ ἐπιτήδευση.

Ὁ ζῆλος, τὸ πάθος γιὰ τὴ δουλειὰ τῆς Κας Μ. Ριάλδη, ποὺ εἶχε τὴν πρωτοβουλία τοῦ «Θεάτρου τῆς Τσέπης» καὶ τὸ ἱδρυσε, καὶ τῶν συνεργατῶν της, τῶν σκηνογράφων (ἀπὸ τοὺς ὁ-

πούς ιδιαίτερα αναδείχθηκε ο εϋφάνταστος κ. Μ. Ἀργυράκης), τῶν σκηνοθετῶν κ.κ. Γκὺ Ζιρώ, Γ. Πρωτοπαπᾶ, Μ. Χρηστίδη καὶ τῆς Κας Μ. Καραβίτου (ποὺ κατέβαλαν κάθε δυνατὴ προσπάθεια γιὰ ν' ἀξιοποιήσουν τὸ ἀπλαστο ὑλικὸ ποὺ τοὺς παραδόθηκε), τῶν ἡθοποιῶν (ξεχώρισα ιδιαίτερα τὶς ἐπιτεύξεις καὶ τὸ ταλέντο δυὸ νέων ἡθοποιῶν, τοῦ κ. Μ. Πανώριου καὶ τοῦ κ. Γ. Μπάρτη, ποὺ κι ἄλλοτε τοὺς ἔχω προσέξει), ἀσφαλῶς μᾶς κερδίζουν. Μαγνητίζουν τὴ συμπάθεια. Νομίζω, ἐν τούτοις, ὅτι τὸ μικροσκοπικὸ «Θέατρο τῆς Τσέπης», ποὺ στεγάζεται σ' ἓνα μισοερειπωμένο, θλιβερὸ κτίριο, εἶναι καὶ αὐτό, ὅπως καὶ τὰ μονόπρακτα ποὺ παρουσίασε, πολὺ περισσότερο καθυστερημένο παρὰ πρωτοποριακὸ. Τὰ μικρὰ θέατρα λειτουργοῦν στὸ ἐξωτερικὸ τώρα χρόνια· ὁ ἀπολογισμὸς τῆς προσφορᾶς τους, χωρὶς νὰ εἶναι βέβαια ἀσήμαντος, εἶναι πενιχρός. Σήμερα ἐδραιώνεται ὁλοένα στερεότερα ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ θεατρικὴ παράσταση πρέπει νὰ ἔχει τὸ χαρακτῆρα γιορτῆς, κι ὅτι ἐπομένως κατάλληλοι χώροι γι' αὐτὴν εἶναι εὐρύχωρες, χαρούμενες αἰθουσες, μέσα στὶς ὁποῖες ὁ θεατὴς θὰ αἰσθανθεῖ εὐεξία.